

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ
Υπουργός Τουρισμού

■ Ο **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ** αποτελεί την ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας, καθώς έμμεσα ή άμεσα 1 στα 4 ευρώ του ΑΕΠ της χώρας προέρχεται από την τουριστική δραστηριότητα. Η συμβολή του τουρισμού στην ευημερία της μέσης ελληνικής οικογένειας αποκτά πολλαπλασιαστική αξία σε περιόδους κρίσης. Τα αντανακλαστικά που επέδειξε η Ελλάδα στην αντιμετώπιση της πανδημίας, στη δημιουργία και εφαρμογή υγειονομικών πρωτοκόλλων από τους επαγγελματίες του τουρισμού, ενίσχυσαν το αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης προς τους επισκέπτες μας. Και αυτό το κάναμε συνειδητά και με σχέδιο, μέσα στη μεγαλύτερη κρίση δημόσιας υγείας που έχει ξεσπάσει στον πλανήτη τα τελευταία 100 χρόνια. Το 2021, χάρη στο μοναδικό προϊόν που διαθέτουμε και στην προσπάθεια που έγινε όλο το προηγούμενο διάστημα, ο τομέας του τουρισμού αποτέλεσε

στιγμή έχω θέσει, είναι οι εξής:

- ▶ Αναβάθμιση των υποδομών.
 - ▶ Δημιουργία task force crisis management.
 - ▶ Ψηφιοποίηση του τουριστικού προϊόντος.
 - ▶ Upskilling και reskilling, δηλαδή αναμόρφωση και αναβάθμιση της τουριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα.
- Με βάση αυτούς τους 4 πυλώνες θα κινηθούμε για να πετύχουμε τους μικρούς και μεγάλους μας στόχους. Ποιοι είναι αυτοί;
- ▶ Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
 - ▶ Διάχυση των επισκεπτών μας σε όλη τη χώρα, ειδικά σε νέες και ανεξερεύνητες γωνιές της πατρίδας μας.
 - ▶ Προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού.
 - ▶ Ανάδειξη της κρουαζιέρας.
 - ▶ Προσέλκυση επενδύσεων.
 - ▶ Βιώσιμος τουρισμός.

Στο οπλοστάσιό μας βρίσκονται τόσο η προσέλκυση νέων επενδύσεων σε νευραλγικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, που θα δώσουν την ώθηση που χρειάζεται ο τουρισμός, όσο και η ενίσχυση των υποδομών μας και η διαφύλαξη της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος που συνδέεται με τη φέρουσα ικανότητα. Αξιοποιούμε, επίσης, περισσότερα από 320 εκατ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, χωρίς τους ιδιωτικούς πόρους, σε κρίσιμα για την τουριστική ανάπτυξη έργα, όπως η διαχείριση των προορισμών (Destination Management), ο ορεινός τουρισμός (Mountain Tourism), ο τουρισμός υγείας και ευεξίας, ο αγροτουρισμός και η γαστρονομία, ενώ πολύ ψηλά στην ατζέντα μας βρίσκεται η αναβάθμιση τουριστικών λιμένων και τα έργα που αφο-

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ
Γενικός γραμματέας του ΕΟΤ

Από την ανθεκτικότητα στην ανάκαμψη: Οι 3 προκλήσεις της επόμενης ημέρας

■ Η **ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ** κρίση που έπληξε όλο τον κόσμο ήταν και η μεγαλύτερη κρίση στην ιστορία του ελληνικού τουρισμού. Οι απώλειες για τις τοπικές κοινωνίες, τις επιχειρήσεις, τους εργαζομένους στον κλάδο, αλλά και για το εθνικό μας εισόδημα συνολικά, ήταν πολύ μεγάλες τα τελευταία δύο χρόνια της πανδημίας. Παρά τις πρωτοφανείς συνθήκες, όμως, καταφέραμε το 2020 να ανακτήσουμε το 20% των τουριστικών εσόδων του 2019 (4,2 δισ.), ενώ το 2021 φτάσαμε περίπου στο 55% σε σχέση με το 2019 (10 δισ.). Η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη κατάφερε μέσα σε αυτή τη δίνη της πανδημίας να κρατήσει όρθια την ελληνική οικονομία και τον ισχυρότερο παραγωγικό της κλάδο. Με ένα γενναίο πρόγραμμα στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, με εφαρμοσίμα υγειονομικά πρωτόκολλα στον κλάδο του τουρισμού και με ένα πολύ συνεκτικό σχέδιο ασφαλούς ανοίγματος του τουρισμού μας φέτος, η Ελλάδα κατάφερε όχι απλώς να διατηρήσει την καλή εικόνα της προς τα έξω, αλλά και να ενισχύσει το brand της στις διεθνείς τουριστικές αγορές. Αποδείξαμε ότι ο ελληνικός τουρισμός έχει υψηλή ανθεκτικότητα και πατά σε σταθερές βάσεις, παρά τις μεγάλες δυσκολίες.

Όμως, οι προκλήσεις είναι μπροστά μας. Η παρακαταθήκη της διαχείρισης της πανδημίας στον τουριστικό τομέα μέχρι σήμερα μας τοποθετεί σε ισχυρή θέση αφετηρίας για την επόμενη ημέρα, αλλά είναι η αρχή και όχι το τέλος μιας μακρόχρονης και επίπονης προσπάθειας. Η κρίση λειτουργεί ήδη ως επιταχυντής των εξελίξεων, προκειμένου να παρέμβουμε σε παθογένειες του τουρισμού μας και να βελτιώσουμε το προϊόν μας, αλλά και ως ευκαιρία να αναδειχθούμε ακόμα πιο ισχυροί στον διεθνή ανταγωνισμό, ο οποίος θα είναι ακόμα πιο έντονος. Τρεις είναι, κατά την άποψή μου, οι βασικές προκλήσεις της επόμενης ημέρας:

Πρώτα από όλα είναι η προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος. Στοιχεία άρρηκτα συνδεδεμένα με το τουριστικό προϊόν και συγκριτικό μας πλεονέκτημα εδώ και δεκαετίες. Η αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, η αναχαίτιση της διάβρωσης των ακτών, η αποτελεσματικότερη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, η χωροταξική μεταρρύθμιση είναι μόνο μερικά από τα κρίσιμα ζητήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Η βιωσιμότητα αποτελεί πυρήνα της τουριστικής μας πολιτικής και εθνικό στόχο έως το 2030.

Η ενίσχυση των υποδομών, ειδικά στους τουριστικούς μας προορισμούς, είναι προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα αλλά και για την προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού στη χώρα μας. Σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, είναι ανάγκη να δοθεί έμφαση στις δημόσιες υποδομές αλλά και στις ιδιωτικές, ειδικά στους τομείς της φιλοξενίας και των μεταφορών με ενεργειακή αναβάθμιση καταλυμάτων και πράσινο στόλο μεταφορών.

Η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον τουρισμό πρέπει να αποτελέσει επίσης προτεραιότητα. Η έλλειψη προσωπικού που αντιμετώπισε φέτος ο κλάδος φαίνεται να αποτελεί δομικό και όχι συγκυριακό πρόβλημα και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί, διαφορετικά κινδυνεύει να αποτελέσει ευθεία απειλή για την ανάκαμψη του τουρισμού μας. Ακόμα περισσότερο, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού είναι ανασχετικός παράγοντας στη στροφή προς τον ποιοτικό τουρισμό που έχουμε ως προτεραιότητα. Η ενίσχυση της τουριστικής εκπαίδευσης, τα κίνητρα προς νέους εργαζομένους στον κλάδο, η αντιμετώπιση της εποχικότητας αποτελούν μερικά από τα βασικά εργαλεία μας στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.

Είναι αρκετά ακόμα τα μέτωπα και οι προκλήσεις που έχει μπροστά του ο ελληνικός τουρισμός. Εχουμε μπροστά μας έναν δύσκολο χειμώνα για τις τουριστικές επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας, γι' αυτό και ο ΕΟΤ και το υπουργείο Τουρισμού ξεκινούν καμπάνια στο εξωτερικό για την προώθηση των ηπειρωτικών και ορεινών τουριστικών προορισμών μας, αλλά και καμπάνια city break που ξεκινά σε λίγες εβδομάδες. Με την ίδια αποφασιστικότητα και σκληρή δουλειά θα περάσουμε από την ανθεκτικότητα στην ανάκαμψη του τουρισμού μας. Με συνεργασία και ενότητα, συνεκτικό σχέδιο και στρατηγική για την επόμενη ημέρα, τα οποία διαθέτουμε, είμαι αισιόδοξος ότι θα τα καταφέρουμε.

Εργαζόμαστε για την ολική επαναφορά του τουρισμού

καταλυτικό παράγοντα για τη βελτίωση των δημοσιονομικών μας μεγεθών. Ετσι, τα έσοδα από τον τουρισμό έχουν ήδη ξεπεράσει φέτος τα 10 δισ. ευρώ, με την ταξιδιωτική κίνηση μέχρι τον Σεπτέμβριο να έχει αυξηθεί περισσότερο από 90% σε σχέση με το 2020. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις σημειώνουν αύξηση κατά 140%, με τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη των ξένων επισκεπτών να αυξάνονται πάνω από 20%, κάτι πολύ σημαντικό για τα μεγέθη του τουρισμού και τις τοπικές οικονομίες, με τον καθέναν να δαπανά περισσότερα από 600 ευρώ. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ξεκάθαρα ότι ο τουρισμός δεν είναι απλώς ένα εποικοδόμημα στη βάση της οικονομίας, αλλά δημιουργεί νέες ποιοτικές θέσεις εργασίας και αυξάνει σημαντικά το εισόδημα των επαγγελματιών που σχετίζονται με το τουριστικό προϊόν. Και δεν αναφέρομαι μονάχα στους εργαζομένους στον ξενοδοχειακό κλάδο ή στην εστίαση, αλλά και σε όσους ασχολούνται με το εμπόριο -ειδικά τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα-, τη μεταποίηση, τις διάφορες υπηρεσίες που στηρίζονται στο τουριστικό προϊόν. Με σκληρή δουλειά και συλλογική προσπάθεια τώρα, αλλά κυρίως με την εμπέδωση της πεποίθησης ότι ο τουρισμός είναι εθνική υπόθεση, εργαζόμαστε για την ολική επαναφορά του ελληνικού τουρισμού το 2022. Οι πυλώνες της πολιτικής μας για τον τουρισμό, όπως από την πρώτη

ρούνη την προσβασιμότητα των τουριστικών προορισμών από ΑμεΑ. Στο πλαίσιο αυτό, προωθούνται όλες οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις που θα διευκολύνουν όχι μόνο την απρόσκοπτη υλοποίηση των έργων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και αυτές που απαιτούνται για την προστασία και κινητροδότηση (incentivization) των ιδιωτών επενδυτών. Η στρατηγική μας υπηρετεί τον εθνικό στόχο μετατροπής της Ελλάδας σε πρότυπο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Αποτελεί προσωπική δέσμευση του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη η ανάπτυξη μιας στρατηγικής βιώσιμου τουρισμού, που θα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του τουρισμού και θα θέτει τα ζητήματα βιωσιμότητας στο επίκεντρο του θαλάσσιου και παράκτιου τουριστικού σχεδιασμού, ιδίως σε ό,τι αφορά ευάλωτες τοπικές κοινωνίες, ιδίως είναι τα μικρότερα νησιά μας. Το brand της Ελλάδας είναι μοναδικό, η τουριστική εμπειρία ανεπανάληπτη και στο πλαίσιο αυτό, για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού τουρισμού, ξεκινήσαμε με τον Εθνικό Οργανισμό Τουρισμού καμπάνια προώθησης της χώρας ως χειμερινού προορισμού. Ναι, η Ελλάδα έχει και χειμώνα, με απaráμιλλες ομορφιές σε όλες τις Περιφέρειές της.

Και είμαστε εδώ για να το στηρίξουμε, να το προβάλλουμε, να το προωθήσουμε.